

Kárpótlást kaphatnak a volt csehszlovák kárpátaljaiak

2012. 3. 30.

Václav Klaus cseh államfő csütörtökön aláírta azt a törvénymódosítást, amely kibővítette azon egykori csehszlovák állampolgárok körét, akik kárpótlásra lesznek jogosultak, mert 1938-1939-ben és a II. világháború idején kényszerűen el kellett hagyniuk Kárpátalját - közölte Radim Očvat elnöki szóvivő Prágában.

A parlamentben tavaly ősszel elfogadott új szabályozás szerint kárpótlásra lesznek jogosultak mindazok, akiket a müncheni szerződés és Kárpátaljának a Szovjetunióhoz való csatolása közti időszakban (1938. szeptember 29. és 1945. június 29. között) üldöztek el akkori otthonaikból.

A 2009 őszén életbe lépett törvény eredeti szabályozása szerint csak azok kaphattak kárpótlást Kárpátalján hagyott ingatlanjaikért, akiknek 1938. november 5-e és 1939. március 18-a között kellett elmenekülniük a bevonuló magyar hatalom elől. A szűk időszak miatt több száz érintett személy nem kerülhetett be a kárpótoltak jegyzékébe, ezért a jobboldali szenátorok egy csoportja az időszak kiszélesítését javasolta.

A Szlovákiában élő károsultakra a kárpótlás nem vonatkozik

A kárpótlást kérőknek írásos dokumentumokkal bizonyítaniuk kell, hogy az adott időszakban milyen ingatlanuk maradt Kárpátalján. Ennek alapján maximum kétmillió koronás kártérítést kaphatnak a cseh államtól. A kárpótlási kérelmet a károsultak leszármazottai is benyújthatják, mégpedig 2013 végéig. Feltétel, hogy az egykori csehszlovák állampolgár ma cseh állampolgársággal rendelkezzen. A ma Szlovákiában élő károsultakra tehát a kárpótlás nem vonatkozik.

Csehszlovákia és a Szovjetunió a világháború után szerződést kötött Kárpátalja átadásáról a Szovjetunióval. A dokumentum egyik fejezete leszögezi, hogy minden csehszlovák állampolgárnak, akinek 1939 után el kellett hagynia Kárpátalját, kárpótlás jár Prágától.

A Kárpátaljáról elűdözöttek a kilencvenes évek végén Podkarpatská Rus néven Csehországban szervezetet alapítottak, amely időközben feltérképezte a helyzetet és a kárpótlási igényeket. Josef Havel, a szervezet vezetője szerint a háború után az akkori pénzügyminisztérium felhívására jegyzék készült a kárpótlásra jogosultakról, amely mintegy 6300 nevet tartalmazott. Az 1948-as rendszerváltás után a ügy egy időre elaludt, majd 1959-ben az akkori csehszlovák kormány rendeletet adott ki, amelyben szűkítette a kárpótlásra jogosultak körét.

A legfrissebb adatok szerint mintegy 600-650 személy kérheti a kárpótlást. A kormány korábban erre a célra egymilliárd koronát különített el. Ebből eddig 127 millió koronát fizettek ki. A cseh pénzügyminisztérium korábbi becslése szerint az elvesztett vagyon összértéke mintegy 10 milliárd korona mai áron.

A Podkarpatská Rus 2001 decemberében Forrai Kristóf akkori prágai magyar nagykövetnek is levelet küldött, amelyben azt tudakolta, hogy Magyarország kész-e kárpótlást nyújtani az elűdözötteknek a károkért.

Kárpátalja évszázadokon át a magyar állam része volt, de 1918-ban Csehszlovákiához csatolták. Nemzetközi döntések következtében Magyarország 1938-ban elfoglalta Kárpátalja déli részét, míg egy évvel később egész Kárpátalja magyar fennhatóság alá került. A terület 1945-ben visszakerült Csehszlovákiához, majd Prága átadta a Szovjetuniónak. Jelenleg Ukrajna része.